

Standardy Ochrony Małoletnich w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Pieckach

Motto: *Prawa człowieka zaczynają się od praw dziecka*
(pedagog: Janusz Korczak)

WPROWADZENIE

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. , rozdział drugi pn. „Wolności, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela”, reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne przyznając obywatelowi prawo żądania od organów władzy publicznej **szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją**. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej zobowiązuje gminy do opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej. Skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece nad dziećmi i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami. Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw, wprowadziła: podwyższenie standardów uczestnictwa małoletnich w procedurach sądowych, wzmocnienie ochrony małoletnich, systemową ochronę przed skrzywdzeniem, podwyższenie poziomu poszanowania praw osób z niepełnosprawnością, zmiany w:

1. ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
2. ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego,
3. ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego,
4. ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy,
5. ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych,
6. ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
7. ustawie z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym.

Wprowadzona ustawa przewidywała:

- 1) wprowadzenie instytucji reprezentanta dziecka zamiast kuratora reprezentującego dziecko;
- 2) uszczegółowienie zasad wysłuchania dziecka w toku postępowania cywilnego;
- 3) określenie rodzaju i zakresu obowiązkowego szkolenia i doskonalenia zawodowego sędziego orzekającego w sprawach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- 4) dookreślenie obowiązków pracownika socjalnego w przypadku zaistnienia okoliczności

uzasadniających odebranie dziecka z rodziny;

- 5) zmianę tytułu, a także rozszerzenie zakresu przedmiotowego ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym przez wprowadzenie regulacji dotyczących ochrony małoletnich, w tym wprowadzenie **standardów ochrony małoletnich** przez organ zarządzający lub nadzorujący placówkę oświatową, opiekuńczą, wychowawczą, resocjalizacyjną, religijną, artystyczną, medyczną, rekreacyjną, sportową lub związaną z rozwijaniem zainteresowań, do której uczęszczają albo w której przebywają lub mogą przebywać małoletni, oraz przez organizatorów takiej działalności, a także przez podmioty świadczące usługi hotelarskie i turystyczne.

Wprowadzenie Standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem wynika też z ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.

Z danych którymi w ramach realizowanych zadań dysponuje GOPS, wynika niepokojące zjawisko braku dostatecznej wiedzy wśród dorosłych o symptomach krzywdzenia dziecka i możliwościach skutecznego podejmowania działań na przejawy krzywdzenia. Podobne wyniki otrzymano z przeprowadzonej w 2015 r. diagnozy sytuacji rodzin z dziećmi do 6 roku życia, opartej na wynikach ankiet (106), wywiadów w rodzinach (40), pytaniach skierowanych do instytucji oświatowych, kultury, pomocy społecznej, której wyniki zamieszczone zostały na potrzeby utworzenia *Lokalnego systemu wsparcia rodzin z małymi dziećmi zagrożonych wykluczeniem*, oraz analizy badań ankietowych przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców i młodzieży szkolnej w latach 2022 - 2023 na potrzeby opracowania :

- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Piecki na lata 2023-2027 (str. 49-53) przyjęta Uchwałą nr LVIII/348/23 Rady Gminy Piecki z dnia 24 lutego 2023 r.
- Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024- 2027, przyjęta Uchwałą nr LXXI/442/24 Rady Gminy Piecki z dnia 25 marca 2024 r.
- Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026, przyjęta Uchwałą nr II/9/24 Rady Gminy Piecki z dnia 17 maja 2024 r.

Spis treści:

Preambuła, czyli nasze zasady wobec dzieci

Cele standardów ochrony małoletnich

Rozdział I.

- I. Określenia używane w standardach
- II. Zespół/osoby odpowiedzialne za poszczególne zadania związane z ochroną małoletnich
- III. Zakres kompetencji i obowiązki osób odpowiedzialnych za standardy ochrony małoletnich
- IV. Ważne instytucje w systemie ochrony małoletnich przed krzywdzeniem

Rozdział II.

- I. **Polityka organizacyjna Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie ochrony małoletnich przez krzywdzeniem:**
 - 1) Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników i pełnoletnich wolontariuszy
 - 2) System szkolenia personelu (w tym wolontariuszy) w zakresie przeciwdziałania przemocy i krzywdzenia małoletnich, oraz wdrażania i stosowania standardów ochrony małoletnich
 - 3) Zasady udostępniania standardów ochrony małoletnich pracownikom, współpracownikom, wolontariuszom
- II. **Zasady angażowania kadry Ośrodka w tym pracowników, stażystów, wolontariuszy, w działania zapobiegawcze oraz interwencyjne w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa i dobra małoletnich:**
 - 1) Ochrona małoletnich przed treściami szkodliwymi w Internecie, ochrona wizerunku i danych osobowych
 - 2) Zasady bezpiecznych relacji, w tym:
 - a) relacje: małoletni –małoletni
 - b) relacje pracowników, współpracowników , stażystów i wolontariuszy z małoletnimi – zachowania niedozwolone wobec małoletnich
 - 3) Zasady ochrony dotyczące zajęć w plenerze i wyjazdów
 - 4) Utrwalanie interwencji i poufność interwencji

Rozdział III.

I. **Procedury podejmowania interwencji i udzielania wsparcia przez kadre Ośrodka w sytuacji, zagrożenia bezpieczeństwa i krzywdzenia małoletniego, dotyczące personelu.**

- 1) Podejmowanie interwencji i udzielenie wsparcia przez pracowników socjalnych
- 2) Podejmowanie interwencji i udzielenie wsparcia przez pozostałych pracowników pomocy społecznej

II. **Przegląd i aktualizacja standardów i polityki ochrony małoletnich**

1) **Monitoring i okresowa weryfikacja zgodności prowadzonych działań z przyjętymi standardami ochrony małoletnich.**

- Prowadzenie rejestru zdarzeń
- Okresowa analiza sytuacji związanych z wystąpieniem zagrożenia bezpieczeństwa
- Aktualizacja wprowadzonych standardów ochrony małoletnich

Rozdział IV. Przepisy końcowe

- Spis załączników do Standardów Ochrony Małoletnich

BIBLIOTECZKA i LITERATURA

Preambuła, czyli nasze zasady wobec małoletnich

Misją Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jest rozpoznawanie i zapobieganie powstawaniu nowych problemów społecznych rodziców zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej, wspieranie rodziny w wypełnianiu jej podstawowych funkcji, ochronę rodzin a szczególnie dzieci przed przemocą domową. Pracownicy GOPS realizujący zadania wynikające min. z ustawy o:

- pomocy społecznej
- wspieraniu rodziny
- przeciwdziałaniu przemocy domowej i ochronie osób dotkniętych przemocą domową
- świadczeniach funduszu alimentacyjnego
- świadczeniach rodzinnych
- świadczeniach wychowawczych

zobowiązani są zarówno do świadczenia pomocy finansowej i socjalnej, jak też do podejmowania działań prewencyjnych w zakresie wspierania rodziny w wypełnianiu jej podstawowych funkcji, a szczególnie ochrony praw rodziny, praw dziecka i interwencji w sytuacji podejrzenia lub ujawnienia przemocy domowej bądź krzywdzenia małoletnich. Podstawową zasadą działań podejmowanych przez wszystkich pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Klubu Integracji Społecznej działającego w GOPS, wolontariuszy Punktu Wolontariatu „Pomocna Dłoń”, oraz Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy domowej, jest działanie dla dobra dziecka i rodziny. Nasze zasady ochrony małoletnich :

- przestrzegamy zasady dobra dziecka wyrażonej w Konstytucji oraz praw dziecka wynikających z Konwencji o Prawach Dziecka
- nie tolerujemy przemocy wobec małoletnich
- reagujemy na krzywdę dziecka - to nasz obowiązek
- współpracujemy interdyscyplinarnie na rzecz ochrony praw dziecka, kierując się zasadą: szybka interwencja – szansą na ratunek

Cele standardów ochrony małoletnich

Celem wprowadzenia **standardów ochrony małoletnich** jest zapewnienie dzieciom i młodzieży, objętym wsparciem GOPS, maksymalnego poziomu bezpieczeństwa i ochrony przed krzywdzeniem. Standardy ochrony małoletnich obowiązujące w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej są dokumentem zawierającym procedury i zasady, służące bezpieczeństwu i ochronie małoletnich przed krzywdzeniem, które dotyczą pracowników, wolontariuszy i osób współpracujących z GOPS.

ROZDZIAŁ I.

I. Określenia używane w standardach

- 1) Ośrodek/ GOPS- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach.
- 2) KIS – Klub Integracji Społecznej działający w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej.
- 3) Punkt Wolontariatu „Pomocna Dłoń” – młodzież i dorośli współpracujący z GOPS.
- 4) Osoba współpracująca z GOPS - pracownicy instytucji i podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej, wspierania rodziny i przeciwdziałania przemocy domowej i rówieśniczej.

- 5) Wolontariusz – osoba świadcząca nieodpłatnie pracę na rzecz małoletnich i rodzin, która złożyła formularz uczestnictwa w działającym w GOPS/KIS Punkcie wolontariatu „ Pomocna Dłoń, bądź inna osoba wykonująca pracę wolontarystyczną na rzecz rodzin.
- 6) Małoletni- osoba do ukończenia 18 roku życia.
- 7) Opiekun małoletniego – osoba uprawniona do reprezentacji, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny.
- 8) Opiekun w ośrodku pomocy społecznej – osoba zatrudniona w Ośrodku , realizująca usługi opiekuńcze wobec osób starszych / osób z niepełnosprawnością.
- 9) Asystent rodziny – osoba zatrudniona w Ośrodku, świadcząca usługi asystenckie w rodzinach mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych wobec dzieci.
- 10) Zespół Interdyscyplinarny – przedstawiciele instytucji działających w obszarze pomocy społecznej, służby zdrowia, oświaty, służb mundurowych, organizacji pozarządowych, powołani Zarządzeniem Wójta do udziału w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób dotkniętych przemocą domową.
- 11) Punkt Konsultacyjno – Informacyjny- punkt poradnictwa specjalistycznego dla osób uzależnionych, współuzależnionych i osób dotkniętych problemem przemocy, działający w ramach Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.
- 12) Kącik Praw Dziecka- kącik tematyczny w GOPS w którym znajduje się Kodeks Raw Dziecka, wykaz telefonów interwencyjnych, w tym do Rzecznika Praw Dziecka, wykaz lokalnych placówek i instytucji pomocowych.
- 13) Klubik Profilaktyki Pozytywnej Dziecka i Rodzica – w ramach Klubiku, w świetlica GOPS organizowane są szkolenia, spotkania integracyjne, aktywizacja społeczna i grupowe poradnictwo dla rodzin.
- 14) Zgoda rodzica małoletniego- zgoda co najmniej jednego z rodziców/opiekunów prawnych. W przypadku braku porozumienia między rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka należy poinformować rodziców/opiekunów prawnych o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny i Nieletnich.
- 15) Krzywdzenie dziecka - popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na jego szkodę przez jakąkolwiek osobę. To jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, które powoduje lub może powodować u dziecka ból lub cierpienie psychiczne, fizyczne. Wyróżnia się 6 podstawowych form krzywdzenia:
 - a) Przemoc fizyczna- bicie , szarpanie, popychanie, ściskanie, kopanie, rzucanie, policzkowanie, opluwanie, wszelkie działania powodujące fizyczny ból, itp.
 - b) Przemoc psychiczna/emocjonalna - wrogość wobec dziecka, obwinianie, oczernianie, odrzucanie, niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka i granic psychicznych pomiędzy rodzicem/opiekunem/ przełożonym, a dzieckiem,
 - c) Wykorzystywanie seksualne – zaangażowanie osoby niedojrzałej rozwojowo, w czynności seksualne, których nie rozumie, na które świadomie nie wyraża zgody,
 - d) Zaniechanie wobec dziecka – pojedyncze sytuacje lub schemat, w którym rodzic/opiekun nie zapewnia dziecku odpowiednich warunków rozwoju i życia. Może to dotyczyć zdrowia, rozwoju emocjonalnego, odżywiania, warunków mieszkaniowych i życia,
 - e) Agresja słowna, która obejmuje m.in.: używanie wulgarnych słów, gestów i żartów czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności lub atrakcyjności seksualnej, wykorzystywanie wobec drugiego małoletniego przewagi fizycznej wyrażonej zastraszaniem, przymuszaniem, groźbami,
 - f) Cyberprzemoc- obejmuje m.in.: publikowanie w sieci poniżających filmów lub zdjęć, publikowanie ośmieszających, wulgarnych komentarzy i postów, włamanie na czyjeś konto społecznościowe, prześladowanie, nękanie poprzez wysyłanie wiadomości,
- 16) Osoba odpowiedzialna za standardy ochrony małoletnich – pracownik wyznaczony przez Kierownika GOPS, sprawujący nadzór nad prawidłowym stosowaniem standardów ochrony małoletnich w GOPS, oraz ich aktualizację.

- 17) Osoba udzielająca wsparcie dziecku- osoba odpowiedzialna za opracowanie planu pomocy dziecku i jego monitorowanie
- 18) Dane osobowe dziecka – wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka, w tym jego imię i nazwisko, wizerunek

II. Zespół/osoby odpowiedzialne za realizację zadań związanych z ochroną małoletnich

L. p.	Obszar odpowiedzialności	Imię i nazwisko pracownika	Dane kontaktowe	Inne uwagi
1	Udostępnianie standardów			
2	Przyjmowanie zgłoszeń			
3	Uruchamianie interwencji			
4	Koordinacja wsparcia udzielanego dziecku			
5	Monitorowanie przestrzegania standardów ochrony małoletnich			

Skład Zespołu ustalony będzie odrębnym Zarządzeniem Kierownika GOPS.

III. Zakres kompetencji i obowiązków osób odpowiedzialnych za wdrażanie standardów ochrony małoletnich, ochronę praw dziecka i wsparcie

- A.** Do obowiązków osób odpowiedzialnych za **standardy ochrony małoletnich** należy:
- 1) Udostępnianie standardów na stronie internetowej Ośrodka, w miejscu prowadzenia działalności (poza Ośrodkiem), oraz na terenie Ośrodka min. w gablotach, Kąciku dla Rodzica, Kąciku Praw Dziecka i na tablicach informacyjnych.
 - 2) Przygotowanie pracowników/stażystów/zleceniobiorców/ wolontariuszy, do stosowania standardów przed przystąpieniem do pracy/ działania.
 - 3) Prowadzenie ewidencji pracowników/stażystów/zleceniobiorców/wolontariuszy, który zapoznali się ze standardami przed przystąpieniem do pracy/ realizacji usługi/działania.
 - 4) Przeglądu standardów w porozumieniu i współpracy z Kierownikiem Ośrodka.
 - 5) Monitorowania prawidłowości stosowania standardów (ocena znajomości standardów, rejestr zgłoszeń, propozycja zmian)
- B.** Do kompetencji Zespołu/osób odpowiedzialnych za **ochronę praw dziecka i udzielenie wsparcia** należy:
- 1) Przyjęcie zgłoszenia o wystąpieniu czynnika ryzyka zagrożenia dobra dziecka;
 - 2) Przyjęcie zgłoszenia o:
 - a. Ujawnieniu lub przyjęciu powiadomienia o incydencie lub zdarzeniu zagrażającemu dobru dziecka
 - b. Ujawnieniu czynnika krzywdzenia lub symptomów krzywdzenia dziecka;
 - c. Ujawnieniu krzywdzenia dziecka
 - d. Podejrzeniu lub dokonaniu udostępnienia, rozpowszechnienia lub wykorzystania wizerunku dziecka
 - 3) Podjęcie właściwej interwencji w celu ochrony dziecka, w tym:
 - a. Przeprowadzenie rozmowy z rodzicem czy opiekunem
 - b. Powiadomienie pracownika socjalnego (z rejonu) Ośrodka Pomocy Społecznej
 - c. Zawiadomienie sądu rodzinnego
 - d. Złożenie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego
 - e. Dokumentowanie oraz prowadzenie ewidencji zgłoszeń

IV. Ważne instytucje, organy i organizacje w systemie ochrony małoletnich przed krzywdzeniem

- 1) Placówki ochrony zdrowia w Pieckach : „ Sanus” 89 742 10 11, Troska” 89 742 11 43
- 2) Komenda Powiatowa Policji w Mrągowie: 477 328 200
- 3) Posterunek Policji w Pieckach: 887 876 215 lub 887 876 088
- 4) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie: 89 743 33 60
- 5) Sąd Rejonowy w Mrągowie: 89 743 30 87
- 6) Poradnia Psychologiczno –Pedagogiczna w Mrągowie: 89 741 29 63

Ważne organy i organizacje:

- 1) Biuro Rzecznika Praw Dziecka w Warszawie: 22 583 66 00
- 2) Rzecznik Praw Obywatelskich w Warszawie: 22 551 77 00
- 3) Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę: 22 616 02 68

Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka 800 12 12 12
Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116 111

ROZDZIAŁ II

I. Polityka organizacyjna Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie ochrony małoletnich przed krzywdzeniem:

- 1) **Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników i pełnoletnich wolontariuszy**
Przed zatrudnieniem osób (pracownika, stażysty, wolontariusza), pracodawca zobowiązany jest do dokonania weryfikacji czy zatrudniane osoby, które będą zajmować się między innymi opieką nad małoletnimi, ich wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu, są zamieszczone w Rejestrze Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym lub w Rejestrze osób w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze.
(**Zał. nr 1** do Standardów)
- 2) **System szkolenia, kompetencje pracowników i osób współpracujących na zasadzie wolontariatu, w zakresie przeciwdziałania przemocy i krzywdzenia małoletnich, oraz wdrażania i stosowania standardów ochrony małoletnich.**

Pracownicy, stażyści, wolontariusze otrzymują potrzebną im wiedzę o standardach przyjętych i obowiązujących w Ośrodku, procedurach związanych z interwencją i zgłoszeniem. Szkolenia prowadzone będą w formie stacjonarnej i online. Potwierdzeniem udziału w szkoleniu jest lista obecności wraz z zaświadczeniem wystawionym przez podmiot prowadzący szkolenie. Ośrodek prowadzi rejestr szkoleń pracowników, zleceniobiorców, stażystów, wolontariuszy. Pracownicy i wolontariusze pełniący funkcje wychowawcze lub opiekuńcze oraz inne osoby zaangażowane w działania zapobiegawcze oraz interwencyjne w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa i dobra małoletnich otrzymują potrzebną wiedzę dotyczącą:

- podstawowych praw dziecka zagwarantowanych w Konstytucji RP,
- form przemocy wobec dzieci (w tym przemocy rówieśniczej) (**Zał. Nr2** do Standardów);
- objawów przemocy, w tym wykorzystania seksualnego (**Zał. Nr3** do Standardów);
- czynniki ryzyka oraz symptomy krzywdzenia małoletnich (**Zał. Nr4** do Standardów);
- jak rozmawiać z dzieckiem/nastolatkiem krzywdzonym (**Zał. Nr5** do Standardów);
- zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dziecka (**Zał. Nr 6** do Standardów);

Osoby odpowiedzialne za wdrażanie Standardów posiada także wiedzę z zakresu:

- budowania systemu prewencji zgodnego z wymogami ustaw państwowych (tzw. „Ustawa Kamilka” i Krajowy Plan Przeciwdziałania Przepęstwom Przeciwko Wolności Seksualnej i Obyczajności na Szkodę Małoletnich na lata 2023-2026 oraz Wytyczne KEP, dokument prewencji KEP);
- znajomości ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej podstawowych
- procedur prawnych przewidzianych przez Kodeks karny;
- czynników ryzyka i czynników ochronnych;
- funkcjonowania w środowisku lokalnym placówek pomocowych;
- procedur ustalonych dla Ośrodka

3) Zasady udostępniania standardów ochrony małoletnich pracownikom, współpracownikom, wolontariuszom.

Standardy ochrony małoletnich przyjęte zostały do wdrożenia i realizacji Zarządzeniem Kierownika GOPS, którego treść zamieszczona została na stronie internetowej GOPS, a także w siedzibie GOPS, w Kąciku Praw Dziecka oraz jest udostępniana w wersji papierowej u pracownika GOPS odpowiedzialnego za wdrażanie i realizację Standardów .

Każdy pracownik zatrudniony w GOPS, stażysta, wolontariusz, przed podjęciem zadań mających na celu opiekę, edukację, wspieranie i wychowanie dzieci, zobowiązany jest do zapoznania się ze Standardami i podpisania stosownego oświadczenia.

Dzieci korzystający z zajęć grupowych i indywidualnych, mają możliwość zapoznania się ze skróconą wersją Standardów, znajdującą się w GOPS, w Kąciku Dziecka i Rodzica zlokalizowanym w świetlicy Klubu Integracji Społecznej(**Zał. Nr 7** do Standardów).

II. Zasady angażowania kadry Ośrodka w tym: pracowników, stażystów, wolontariuszy, w działania zapobiegawcze oraz interwencyjne w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństw i dobra małoletnich:

1) Ochrona małoletnich przed treściami szkodliwymi w Internecie, ochrona wizerunku i danych osobowych

Zasady ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi w Internecie dotyczą kontaktów przez media oraz udostępniania z Internetu. Klub Integracji Społecznej umożliwiając młodzieży dostęp do Internetu, wdraża środki bezpieczeństwa uniemożliwiające dostęp do treści stanowiących zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju. Na urządzeniach umożliwiających dostęp do Internetu zainstalowane jest i aktualizowane oprogramowanie filtrujące treści, zaś korzystanie z Internetu jest monitorowane przez wyznaczoną osobę przynajmniej w sposób umożliwiający ustalenie, kto, kiedy i z jakich treści korzystał. Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych zamieszczone są w zał. nr 6 do Standardów.

2) Zasady bezpiecznych relacji pracowników, współpracowników, stażystów, wolontariuszy z małoletnimi– zachowania niedozwolone wobec małoletnich. Personel Ośrodka zobowiązany jest do zapoznania się z zasadami bezpiecznych relacji i złożenia pisemnego oświadczenia o dostosowaniu się do zasad dotyczących:

a) Relacji małoletni- małoletni (zał. Nr.8 do Standardów)

b) Relacji personel – małoletni (zał. Nr 9 do Standardów)

Zasady bezpiecznych relacji poznają wszyscy pracownicy i współpracownicy dzięki czemu będzie możliwe zapewnienie dzieciom bezpieczeństwa podczas zajęć organizowanych przez Ośrodek, oraz umiejętnie i adekwatnie do zaistniałej sytuacji reagowanie na każde niewłaściwe zachowanie czy przemoc.

3) Zasady ochrony dotyczące zajęć w plenerze i wyjazdów

W organizowaniu spotkań z dziećmi i młodzieżą należy zachować transparentność. Należy:

- zapoznać rodziców lub opiekunów prawnych dzieci z harmonogramem prowadzonych spotkań;
- zadbać o wyrażenie przez nich zgody w formie pisemnej na udział w spotkaniach;
- ustalić zasady odbioru dzieci;
- ustalić zasady komunikacji elektronicznej z dziećmi;
- wszystkie formy zorganizowanego czasu, a w sposób szczególnie wypoczynku dzieci powinny być realizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;
- na wyjazdy grupowe należy uzyskać pisemną zgodę rodziców lub opiekunów prawnych, po uprzednim zapoznaniu ich z ramowym planem działania i zasadami jego organizacji (regulaminem). Podczas wyjazdu rodzice lub opiekunowie prawni mają prawo do kontaktu ze swoim dzieckiem oraz z jego opiekunem;
- podczas wyjazdów grupowych opiekunowie nie powinni nocować w tym samym pomieszczeniu co podopieczni. W sytuacji szczególnej, wymagającej od opiekuna pozostania w nocy w pomieszczeniu z wychowankiem, powinien on o tym fakcie zawiadomić inną osobą dorosłą, kierownika wyjazdu oraz, jeśli to możliwe, rodzica lub opiekuna prawnego wychowanka. Jeśli wyjazd przewiduje noclegi zbiorowe, organizator zawiera informację na ten temat w regulaminie. Szczególnie zadbać należy o ochronę dzieci w toaletach, łazienkach, przebieralniach czy szatniach.

4) Utrwalanie interwencji i poufność interwencji.

- z przebiegu każdej interwencji sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi Załącznik [nr] do niniejszych Standardów. Kartę załącza się do prowadzonego rejestru interwencji.
- wszystkie osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych powzięły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje związane z tym zdarzeniem, są zobowiązane do zachowania poufności. Nie dotyczy to informacji przekazywanym uprawnionym instytucjom lub organom dla ochrony dziecka.

Rozdział III

I. Procedury podejmowania interwencji i udzielania wsparcia przez kadrę Ośrodka w sytuacji, zagrożenia bezpieczeństwa i krzywdzenia małoletniego, dotyczące personelu (Zał. Nr 10/ A i Zał. Nr 10/ B do Standardów).

1. Podejmowanie interwencji i plan wsparcia przez pracowników socjalnych

Szczegółowy opis podejmowania interwencji i plan wsparcia dotyczący pracowników socjalnych opisany został w **Zał. Nr 10/ A** do Standardów.

2. Procedury podejmowania interwencji i plany wsparcia, dotyczące pozostałych pracowników pomocy społecznej (w tym: opiekunów w ośrodku pomocy społecznej, asystenta rodziny, asystentów osobistych osób z niepełnosprawnością, opiekunów osób objętych opieką wytchnieniową, stanowiska urzędnicze, pracowników obsługi administracyjnej. (Zał. Nr 10/ B do Standardów)

A. Procedury podejmowania interwencji zależne są od określenia sytuacji, czy stwierdzimy podejrzenie krzywdzenia dziecka, zaniedbanie ze strony rodziców/opiekunów, czy zagrożenie bezpośrednio życia lub zdrowia małoletniego.

Podejrzenie krzywdzenia

1) Jeżeli pracownik podejrzewa, że dziecko jest krzywdzone lub otrzyma taką informację od dziecka, innego dziecka lub opiekuna dziecka, natychmiast sporządza **notatkę służbową** i

przekazuje ją osobie odpowiedzialnej za ochronę dziecka, która podejmuje dalsze czynności interwencyjne lub zwołuje powołany przez Kierownika GOPS Zespół.

2) Jeżeli występuje zagrożenie lub bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia dziecka i nie ma możliwości natychmiast zawiadomić osoby odpowiedzialnej za ochronę dziecka, nie stosuje się zasady z punktu pierwszego. Czynności podejmuje pracownik, który ujawnił zagrożenie a po interwencji przekazuje notatkę w tej sprawie osobie odpowiedzialnej za ochronę dziecka.

3) Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony osoby wyznaczonej do prowadzenia interwencji, wówczas interwencja prowadzona jest przez Kierownika Ośrodka.

4) Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony Kierownika Ośrodka, wówczas działania interwencyjne podejmuje osoba, która dostrzegła krzywdzenie lub do której zgłoszono podejrzenie krzywdzenia.

5) W interwencji może uczestniczyć specjalista (psycholog, pedagog), który pomaga podczas rozmowy z dzieckiem, jeśli jej przeprowadzenie jest możliwe.

6) Jeżeli osobą krzywdzącą może być lub jest opiekun, osoba odpowiedzialna za interwencję, w miarę możliwości, przeprowadza rozmowę z dzieckiem. Celem rozmowy jest ustalenie przebiegu zdarzenia, ale także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są odnotowywane w karcie interwencji.

Zaniedbanie

1) Jeżeli krzywdzenie ma formę zaniedbania i nie występuje zagrożenie życia lub zdrowia dziecka, osoba odpowiedzialna za interwencję:

- a) organizuje spotkanie/a z opiekunami dziecka, którym przekazuje swoje ustalenia;
- b) wyjaśnia jak ma wyglądać prawidłowe zachowanie opiekuna;
- c) poucza o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia; w tym u innych organizacji lub służb;
- d) w przypadku zaniedbania – powiadamia pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej lub jednostkę policji o konieczności wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”.
- e) informuje, że sytuacja dziecka będzie monitorowana a w braku poprawy, zawiadomiony zostanie sąd rodzinny.

2) Zawsze jeżeli opiekun dziecka **zaniedbuje jego potrzeby psychofizyczne** lub rodzina jest **niewydolna wychowawczo** mamy obowiązek powiadomić właściwego pracownika ośrodka pomocy społecznej o potrzebie pomocy rodzinie.

3) Jeżeli z rozmowy z opiekunami wynika, że nie są oni zainteresowani pomocą dziecku, ignorują zdarzenie lub nie widzą konieczności zmian, osoba odpowiedzialna za interwencję od razu sporządza wniosek o wgląd w sytuację rodziny, który kieruje do właściwego sądu rodzinnego wnosząc, aby sąd powiadomił czy wszczęto postępowanie czy też nie znaleziono podstaw do jego wszczęcia. O przesłaniu wniosku do sądu powiadamia się opiekuna.

Zagrożenie bezpośrednie życia lub zdrowia dziecka

Jeśli krzywdzenie ze strony rodzica, czy opiekuna zagraża bezpośrednio życiu lub zdrowiu dziecka, nie przeprowadza się rozmowy z rodzicami/ opiekunami. W takiej sytuacji osoba odpowiedzialna za interwencję lub osoba, która powzięła informację o krzywdzeniu:

- 1) Niezwłocznie informuje odpowiednie służby (policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer **112 lub 999** (pogotowie);
- 2) Zawiadamia pracownika socjalnego i służby odpowiedzialne za procedurę wskazaną w art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
- 3) Przekazuje Policji wszystkie znane jej okoliczności dotyczące sytuacji dziecka.

B. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia

Krzywdzenia dziecka przez rodzica/ opiekuna

- 1) Po ujawnieniu krzywdzenia dziecka przez rodzica/ opiekuna, osoba odpowiedzialna za wsparcie dziecka sporządza – we współpracy z innymi członkami personelu – plan wsparcia dziecka oraz regularnie (raz w tygodniu) monitoruje jego wykonanie.
- 2) Osoba odpowiedzialna za wsparcie może współpracować przy opracowaniu planu z innymi członkami personelu, a także z wybranymi instytucjami zewnętrznymi.

Podejrzenie krzywdzenia przez członka personelu

- 1) W przypadku gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka przez pracownika, zostaje on odsunięty od pracy z dziećmi do czasu wyjaśnienia sprawy. O podejrzeniu krzywdzenia informowany jest natychmiast rodzic/opiekun dziecka.
- 2) Osoba odpowiedzialna za interwencję, w miarę możliwości, przeprowadza rozmowę z dzieckiem. Celem rozmów jest ustalenie przebiegu zdarzenia, ale także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są odnotowywane w karcie interwencji.
- 3) W przypadku, gdy naruszenie dobra dziecka nie było rażące, Kierownik GOPS przeprowadza rozmowę dyscyplinującą z pracownikiem i przywraca do czynności, monitorując jego zachowanie.
- 4) Jeżeli naruszenie dobra dziecka było rażące, ale nie miało cech przestępstwa, Kierownik GOPS udziela pracownikowi nagany z wpisem do akt.
- 5) Jeżeli naruszenia dobra dziecka dopuścił się stażysta lub wolontariusz i było to rażące naruszenie, ale nie miało cech przestępstwa, Kierownik GOPS w trybie natychmiastowym rozwiązuje z osobą umowę stażową / wolontariacką.
- 6) W przypadku, gdy pracownik lub inna osoba (stażysta, wolontariusz) mógł popełnić przestępstwo na szkodę dziecka, dyrekcja sporządza **zawiadomienie o możliwości popelnienia przestępstwa** i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury.
- 7) Jeżeli podejrzenie krzywdzenia zgłosił rodzic/ opiekun dziecka, a nie zostało ono potwierdzone, należy przesłać rodzicowi/ opiekunowi informację na piśmie.

Podejrzenie krzywdzenia rówieśniczego

- 1) W przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez inne dziecko przebywające w Ośrodku, należy przeprowadzić rozmowę z rodzicem/ opiekunami dziecka, oraz innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu. W trakcie rozmów dążymy do ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka krzywdzonego. Ustalenia są odnotowywane w karcie interwencji. Dla dziecka krzywdzącego oraz krzywdzonego sporządza się oddzielne karty interwencji.
- 2) Wspólnie z opiekunami dziecka krzywdzącego opracowujemy **plan naprawczy**, celem zmiany niepożądanych zachowań.
- 3) Z rodzicami/ opiekunami dziecka poddanego krzywdzeniu opracowujemy **plan zapewnienia mu bezpieczeństwa**, włączając w plan sposoby odizolowania go od zagrożenia.
- 4) W trakcie rozmów ustalamy czy dziecko podejrzewane o krzywdzenie innego dziecka samo nie jest krzywdzone przez rodziców/opiekunów, innych dorosłych bądź inne dzieci. W przypadku potwierdzenia takiej okoliczności należy podjąć interwencję także w stosunku do tego dziecka.
- 5) Jeśli krzywdzenie przez pracownika lub inne dziecko zagraża lub bezpośrednio życiu lub zdrowiu dziecka nie przeprowadza się rozmowy z rodzicami/ opiekunami. W takiej sytuacji osoba odpowiedzialna za interwencję lub osoba, która powzięła informację o krzywdzeniu:
 - niezwłocznie informuje odpowiednie służby (policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112 lub 999 (pogotowie);

- powiadamia rodzica/ opiekuna dziecka krzywdzonego
- powiadamia rodzica/ opiekuna dziecka, które skrzywdziło inne dziecko.

Udzielenie dziecku wsparcia po ujawnieniu krzywdzenia i plan pomocy.

- 1) Ośrodek zapewnia wsparcie i bezpieczeństwo krzywdzonemu dziecku, jak również odpowiednie wsparcie innym dzieciom, które były świadkami lub w jakikolwiek sposób dowiedziały się o takim czynie.
- 2) Po ujawnieniu krzywdzenia dziecka osoba odpowiedzialna za udzielenie wsparcia sporządza **opis zaistniałej sytuacji**, oraz **sytuacji rodzinnej dziecka** na podstawie rozmów z rodzicami/opiekunem, personelem, oraz **plan pomocy dziecku**.
- 3) **Plan pomocy dziecku** powinien zawierać wskazania dotyczące:
 - 1) wsparcia, jakie Ośrodek zaoferuje dziecku;
 - 2) skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy, jeżeli jest to możliwe/istnieje taka potrzeba.
 - 3) częstotliwość i sposób monitorowania wsparcia udzielanego dziecku.
 - 4) osoba odpowiedzialna za wsparcie może współpracować przy opracowaniu planu z innymi członkami personelu, a także z wybranymi instytucjami zewnętrznymi.
 - 5) Plan pomocy dziecku jest przedstawiany przez osobę odpowiedzialną za udzielenie wsparcia opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.

II. Monitoring i procedury weryfikacji działań i aktualizacji Standardów

- 1) Kierownik wyznacza osobę odpowiedzialną za realizację i propagowanie Standardów Ochrony Małoletnich.
- 2) Osoba, o której mowa w punkcie 1, jest odpowiedzialna za monitorowanie realizacji Standardów, za reagowanie na sygnały naruszenia Standardów, prowadzenie **Rejestru zgłoszeń** oraz za proponowanie zmian w Standardach.
- 3) Osoba odpowiedzialna za realizację Standardów przeprowadza wśród pracowników, raz na 12 miesięcy ankietę monitorującą realizację Standardów. (**Zał. Nr 11** do Standardów)
- 4) Na podstawie przeprowadzonej ankiety osoba odpowiedzialna za realizację Standardów sporządza **Raport z monitoringu**, który następnie przekazuje Kierownikowi.
- 5) Kierownik na podstawie otrzymanego raportu wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza je pracownikom, dzieciom i ich rodzicom/opiekunom.
- 6) Każdy pracownik ma obowiązek dokonywać oceny ryzyka i zgłaszać Kierownikowi obszary ryzyka oraz propozycje zmian i uwag do Standardów (**Zał. nr 12-13** do Standardów).
- 7) Każdy pracownik zobowiązany jest do zgłaszania bezpośrednio przełożonemu bądź osobie odpowiedzialnej za Standardy przypadków naruszenia Standardów.

Rozdział IV

1. Standardy Ochrony Małoletnich wchodzi w życie z dniem podjęcia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla personelu, poprzez wywieszenie w miejscu ogłoszeń, zamieszczeniu w wersji elektronicznej na stronie internetowej Ośrodka www.gopsiecki.pl, wyłożenia w wersji drukowanej w świetlicy GOPS/KIS (sala nr 17) tzw. Klubik Profilaktyki Pozytywnej - Kącik Dziecka i Rodzica, oraz w pokoju nr 20 koordynatora KIS i w pokoju nr 22 kadry GOPS.
3. Osobą wyznaczoną do koordynacji działań w ramach procedur określonych w Standardach Ochrony Małoletnich i przyjmowania zgłoszeń jest pracownik GOPS – koordynator Klubu Integracji Społecznej, pokój nr 20, tel. 665 621 888.

Kierownik GOPS Piecki
(-) Teresa Nowacka

Spis załączników

do Standardów Ochrony Małoletnich, wprowadzonych Zarządzeniem nr 19/2024 z dnia 7 sierpnia 2024 r. przez Kierownika GOPS w Pieckach

Załącznik nr 1

Zasady bezpiecznej rekrutacji w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej- oświadczenia kadry

Załącznik nr 2

Formy przemocy wobec dziecka

Załącznik nr 3

Objawy przemocy

Załącznik nr 4

Katalog czynników ryzyka oraz symptomów krzywdzenia małoletnich

Załącznik nr 5

Jak rozmawiać z dzieckiem krzywdzonym

Załącznik nr 6

Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci

Załącznik nr 7

Standardy Ochrony Małoletnich – wersja skrócona dla dzieci

Załącznik nr 8

Zasady relacji: małoletni – małoletni

Załącznik nr 9

Zasady bezpiecznych relacji pracowników z małoletnimi

Załącznik nr 10A

Procedura ochrony małoletnich i pomocy dziecku krzywdzonemu – pracownik socjalny

Załącznik nr 10B

Procedury podejmowania interwencji i plan wsparcia - pozostali pracownicy pomocy społecznej, współpracownicy, stażyści i wolontariusze

Załącznik nr 11

Monitoring standardów (ankieta dla pracowników GOPS)

Załącznik nr 12

Schemat pytań „Ocena ryzyka”

Załącznik nr 13

Tabela „Obszary ryzyka”

Załącznik nr 14 – Kodeks Praw Dziecka

Bibliografia/literatura do Standardów Ochrony Małoletnich w GOPS

1. Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r., nr 120, poz. 526; zmiana 1999.09.02; Dz. U. z 2000 r., nr 2, poz. 11)
2. Standardy ochrony praw dziecka red. M. Michalak
3. Ochrona rozwoju dziecka przed zagrożeniami w aspekcie prawa międzynarodowego, europejskiego i krajowego. M. Czaja Opracowanie: Biuro Rzecznika Praw Dziecka
4. Prawno-instytucjonalne konteksty przeciwdziałania przemocy w rodzinie – wybrane zagadnienia. Red. Naukowa: J. Frankowiak, E. Borys, L. Willa-Horla.
5. W. Barents. Przemoc emocjonalna. Czyli o tym, co naprawdę nas boli: zniewaga, upokorzenie, pozbawianie miłości – jak możemy się przed tym bronić? Barents W.
6. Prawo dziecka do szacunku. J. Korczak. Rzecznik Praw Dziecka
7. Prawidła życia. Pedagogika dla młodzieży i dorosłych. J. Korczak.
8. Dzieci ofiary przemocy w rodzinie. E. Jarosz, A. Nowak. Raport Rzecznika Praw Dziecka. Funkcjonowanie znowelizowanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
9. Standardy i procedura ochrony małoletnich przed przemocą domową w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej (JOPS). P. Mączyński
10. Monitorowanie Losów Dziecka – interdyscyplinarna ochrona dzieci przed krzywdzeniem i przemocą. Publikacja powstała w ramach projektu systemowego „Monitorowanie Losów Dziecka – standard postępowania pracowników socjalnych – narzędzie służące ochronie dzieci przed przemocą w rodzinie” realizowanego przez Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich z inicjatywy MPiPS
11. Podręcznik – wzory pism procesowych
(https://iws.gov.pl/wp-content/uploads/2023/04/Poniatowski_Przeciwdzialanie-przemocy-domowej.pdf)
12. Standardy ochrony dzieci w organizacjach pozarządowych. Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę.
13. Wizerunek dziecka w Internecie. Publikować czy nie? Opracowanie: Fundacja Orange przy wsparciu prawnym Moniki Trzecińskiej, radczynie prawnej i partnera merytorycznego: Urzędu Ochrony Danych Osobowych.
14. „Katalog wsparcia rodzin” opracowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach zgodnie z wytycznymi ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” oraz programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za Życiem” Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.